

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

1921

Személy

Szerző:

Cím: *Válságban a Nemzeti Múzeum állattára*

Forrás:

Szózat

Bp.
(Hely)

1921. 10. 9
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Válságban a Nemzeti Múzeum állattára

— A Szózat tudósítójától —

Nem lehet állítani, hogy a magyar közönség tulajdonképpen szorgalmasan frekventálná a múzeumokat. Ugy látszik, mindenki megbizik szellemi befogadóképességében s elégnék tartja, ha egyszer végigmegy a gyűjteményeken, hogy mindent jól megnézzen és megjegyezzen. Ez alól a szabály alól, úgy látszik egyetlen kivétel a Magyar Nemzeti Múzeum állattára.

Nincs hétfő és csütörtök, hogy természetben tömredék látogatót ne találjunk s itt a szilók mutogatják gyermekeiknek a tropikus emlősöket, amott leányok nézik a kiállított exotikus lepkek, bogarak leírhatatlanul színpompás seregét. Az alsóbbrendű állatállomány elött megtaláljuk a szorgalmas diákok, akijegyzeteket csinál a férgek, ürbelűek bonyodalmasságáról. Ez a látogatottság élesen bizonyítja a magyar népnek a természet iránt való szeretetét és érdeklődését.

Milyen kevesen tudják azonban, hogy az ajtó mögött, amelyeken tilos a belépés, van az állattár tulajdonképpen kincsesháza. Ott dolgoznak az osztály tudós tisztviselői, ott van Magyarország és a világ állatvilágának gyűjteménye. A komoly érdeklődők és szakemberek előtt természetesen megnyitni az ajtót.

Bámulatos anyag van ott fiókos szekrényekben jól záródó dobozokban, üvegekben. Méreteiről fogalmat alkothattunk abból, hogy a gyűjteményben 40.000 madárőr s több mint egymillió rovar van.

Szabó-Pataj József dr. muzeumi őr fogad és kalandozol a gyűjteményeken végig, amelyeknek még fölületes megismerésére sem elegendő a rövid del-előtt. Az első tereben hatalmas szekrények fiókaiban találunk rendszeres csoportosításban a világ egész

gyűjteményét. A szekrényeken hatalmas üvegekben, sajnos, még mindig szétválogatlanul látjuk az Adria állatvilágát, abból az időből, mikor még Szent István birodalmának határait a kék tenger mosta és a magyar tudósok a „Najade” hajón kutatóutazásokat rendezhettek. Jórészt földolgozatlan és a mai viszonyok között földolgozhatatlan anyag hever az üvegekben. Az egyikben tepperi sünök meregetik tüskéiket, a másikkban finomtestű meduzák és más ürbelűek. Tekintetünk megakad a tengeri rákok bizarr seregén.

— Világhírű és egyedülálló — szól a magyarázat — a féldelészárnyu rovarok gyűjteménye, mely Horváth Géza dr. igazgató, tudós munkájának eredménye, miénk a fémdarazsaknak az egész világon legteljesebb gyűjteménye, ennek az állatesoportnak Mocsáry Sándor volt a világon legegés ismerője, ugyancsak páratlanul áll a földön a kétszárnyuak gyűjteménye is, melyet Kertész Kálmán dr. igazgató teremelt meg.

Bámulattal nézheti mindenki azt a roppant tudást, elmélyedő munkát, melyről ezek a gyűjtemények tanuszkodnak.

— Az egész tudományos világ elismeri munkáikat. Gyűjteményüket nem egy világhírű zoológus látogatta meg tanulmányozás céljából. Itt járt Plate professzor, E. M. Murray, I. A. Keynes, E. Ray-Lancaster, valamennyien az állatlan klasszikus művelői, a világhírű sarkutazó, E. A. Shafleton! A háború alatt természetesen kevesen voltak a látogatók, de mostanában ismét sok külföldi keresi föl, főképpen kínaiak, japánok: Matsuura, a tokiói egyetem tanára, E. Tang dr., Sang-Sheng-Chou professzorok Pekingből, stb.

Az újabb fiókokból pompás lepkek csillognak elő, nincs a művészeteknek színe, formája, mely ezt a színpompát, formagazdagságot élénk tudná varázsolni... Tenyérvnyi nagyságtól a legfinomabb, ezüst türe szurt példányokig. Eloviasok egy cédulát: „Troides Elisabethae-Reginae. Coll. Biro. Nova-Guinea.” Hogyan ke-

rülhetett ide ez a számtalan csodás jószág?

— Vétel útján kevés jutott a gyűjteményünkbe, mindez a magyar tudósok és gyűjtők önzetlen, fáradtságos munkájának eredménye. Xántus és Dolésschall Jávában, Csiky Mandzsuriában, Lendl Kiszásziában és Délamerikában, Madarász Ceylonban, Katona (Kittenberger) Keletafrikában, Ujhelyi Columbiaiban, az Antillákon, Tunisban gyűjtöttek és még sokan, akiket alig lehetne felsorolni. A legkimagaslóbb azonban Biro Lajos igazgatóúr ujujuicai, ausztráliai gyűjtése, mely százakramenő magasabbrendű állat mellett több mint harmincnyolcezer rovarral gazdagította gyűjteményünket. Volt a zoológiának hősi halottja is, a 23 éves Fertőchel Sámuel, akit a tudományos kutatás vágya Ujujuicába vitt, ahol tropikus lázban hunyt el. Neve örök büszkesége a magyar tudományunk!

Köncsek, melyeket magyarok tudása, önfeláldozó munkája hordott össze... Sajnos, a mai szomorú viszonyok alapján fenyegetik kulturánknak a kincsesházát! Az állattár laboratóriuma jóformán a föld alatt van, ahol még lelegzeni is nehéz, hát még munkálkodni. Újabb gyűjtések egymás hátán bevernek, nincs üveg, nincs eszköz, műszer... Elik dr. az emlősök gyűjteményének őre, renignált mozdulattal mutat egy sereg üvegre, melyben kisebb emlősöket, rágcsálókat, rovarvéket, denevéreket zsufoltak össze:

— Ilyen viszonyok között a további munka csaknem lehetetlen. Bizony legfőbb ideje volna, ha a természetrajzi múzeum ügye kedvező megoldást nyerne.

Szomorú helyzetünkben sokszor halljuk, hogy a magyarokat csak kulturális erők mentheti meg a balkánizmus veszélyétől. Ennek a kulturális erőnek — nem — fölénynek legékeesebb momentuma a múzeumunk állattára! Össze kellene fogni a kormányt, a társadalomnak, hogy ebből egyetlen tárgy se mehessen veszendőbe, mert minden vesztés pótolhatatlan kára a magyar tudományosságunknak, mely legyőzhetetlen fegyverünk a balkáni barbársággal szemben.